

Tisztelt Olvasó!

Nem tudom mennyire volt a véletlen műve – ami egyesek szerint van, mások szerint nincs –, hogy éppen a salgótarjáni atlétikai ugróversenyt néztem a TV-ben, amikor meghozta a posta ennek az összeállításnak talán az utolsó küldeményét. Tréfásan arra gondoltam éppen, no lám, hát nem pont a palóc földről lehet a legjobban elrugaszkodni...? Egy kubai, 236 centivel innen ugrott legmagasabbra magyar földről. Persze azt meg már csak az tudhatja istenigazából, hogy általában így és éppen itt is lehet valóságosan és átvitt értelemben nagyot zuhanni. Mert Ikarosz is csupán jelkép és példázat, a fény felé és a szellem világossága felé törekvő ember általában tragikus földi végzetéről.

Jól tudatosítja vagy érzi ezt az a hét fiatal alkotó is, kik írásaikkal tavaly a Madách-Posonium könyvkiadónál megjelent *Kapufa a Parnasszuson* című antológiában mutatkoztak be. Természetesen, mint mindenütt, itt is van kivétel: Vankó Attila Füleken már bemutatkozott egy saját kiadású válogatással. Hajdú István első önálló novelláskötete pedig most vár megjelenésre a dunaszerdahelyi Liliium Aurumnál. Ő azért is kivétel, mert nem szerepel az antológiában, de a szlovákiai magyar irodalmi folyóiratokban már évek óta rendszeresen közöl novellákat, rövid prózai írásokat.

A válogatás egyébként a szűkebb palóc régió fiatal szerzőitől való. Hajdú rimaszécsi, Vankó Attila és Mizser Attila Füleken élnek, S. Hudina Zsolt Rimaszombatban, Prékop Mária Rozsnyón, Ardamica Zorán pedig Losoncon. Ilyenféle szemszögből nézve az Érsekújváron tanároskodó Hajtman Béla és az ugyancsak a közelből származó Krojer Angi a kivétel.

A biográfiai adatok mai szemlélettel azonban már kissé anakronisztikusnak tekinthetők, a szerzők manapság ezt többnyire elég kelleetlenül tüntetik fel, s talán helyesebb is. Beszéljenek ezek helyett az írások inkább.

Pozsony, '94 szeptember

Bettes István

Vankó Attila

bemelegítő vallomás

javarészt
ámor nyilában a méreg

almát varázsolok
benne kígyót
zamatos harapással
az isten jóllakik

oltalmadba meteoriként csapódtam
szeleket hallgatok

de ez már közhely

okozatok találkája

– paródia –

elesé a feleség az eleségkosárban
megüte rendesen prüszköl már a mája
nem bámulja hirtelen kuruttyol a csengő
üsse el szánja meg a ragadozó mennykő

elesé a feleség az eleségkosárban
megdermed lábnyma a halvány sárban
uccuneki csészealj még egy tehát kérkedsz
csipkebogyót magot meg nagyítót kérhetsz

elesé a feleség az eleségkosárban
va júdik szegényke csattog köpköd szája
selyembugyi nagy gatyá bepiált a tegnap
tramtatá tramtatá dínom dánom sejhaj

meghívó

üres a szám
 a fogak ünnepségre indultak
 magukkal vitték koronájukat
 a ceremónia holnap igen holnap
 nem lesz nagy felhajtás
 harminc vegetariánus a díszpáholyé
 plusz kettő az est fénypontja
 reflektor

összhang

csapó

Kedves Nézőink Tudósítást

innen onnan

oda ide

és újra

reflektor

összhang

csapó

(nem lesz semmilyen felhajtás)

a zománcöltözék kötelező

állítólag csupán kitömött

esetleg betömött

gyökérrágók várhatóak

hoppá hoppá

ez bizony bécsi keringő

gyatra egy készülődés

a konferanszié majd elájult

reflektort

összhangot

csapót

(sok idegcsillapítót)

két vonaglás között

pardonok ösztüzeben hamvad
a legeredetibb gondolat
égő világtürelem lankad
háborúk marják torkomat

meghízik a magyarázattért
térdre alacsonyult értelem
ívik a kedv lyukas tallér
kergeti a buzi felleget

képversek tán bénák a kortól
a Szajnátt letagadja Párizs
csatlós maradok a bortól
a középpont is szolidáris

falakon romlott vizeletszag
a batyuban kökemény pogácsa
minden csillag szerelmet hajt
mellékvágányon a bocsánat

foszlanak dicső másodpercek
harangmuzsikával nyel a szél
a pályán bátorító tercek
a láb megindul és visszalép

Radics István : Somoskő vára

Mizser Attila

pénteki estére kiadó óra

lépések között szavak rohadnak
falakat rugdostunk közéjük

az eget elitták a csillagok
másnapos más napok jönnek

vödörszámra kapitulálnak
a kiábrándult homokszemek

no töröld le a sarat

kapcsolat

lefektetem összes percemet
a többi
ingatlan ügynök gyanánt
osztódik
a sarkytejbár pultján

émmeg ezoretikus
gondolataimmal
pucsítgatom agyam
rejtett zugaiból
zúgolódó zsákokskáimat

(bélabá testközelből
mellőzi vágyaim
netovábbjára
korcsolyázó
nagyapámat)

néma körvadászat

megugrik a piac
a kis kép
megvásárlása
a színpadon játszódik
tovább

kibérelt alkalom ez
a perc
néma körvadászat
biccentés
várás
az elmaradt felvonásra
a függönyt nézem
van ilyen nap is
csupa telitalálat

az ezredes

nézet

mozdult
tenyerében
utcák vesztek el
könyvet zárt be
dalok potyogtak homlokából
a gögyi (jógikhoz hasonló)
türelemmel feszült
fagyaltgépek ütemét
képzelte valahol
a városban
és a mese
terül el ilyen

kéjesen ágyadban
lámpaoltás után
hisz
van aki a verebekben
hisz de a szobrok
legalább megmaradnak
mélyről induló böffenések
jelzik tudunk ám
csak a felhasználás
levegőbe harap
így feketedik meg
az ezüst
a bérházak elhajolnak
pár év után sipsonton
rúgható az ég

Krójer Angi

R.Ó.ZS.A

(rituális órák zsumalisztikai agytornája)

felkérek egy virág nevében
Hogy taposs rám, mert...
    hogya taposs rám
        felkérek
    hogya taposs rám
mert virág vagyok
    még felkérek
    hogya taposs rám
        kérek
taposs taposs taposs
    felkérek
hogya taposs a Rózsára

ÉRZELEM

Varázsolhatnánk – mondta a Lélek. Szerettem volna...
 A Lélek mindig érdekes meséket mond arról, hogy gonosz vagyok.
 A Bánatot is ismerem. Olyan kecses, olyan nyugodt; már azon is
 gondolkodtam, hogy a felesége leszek.
 Kielégítem a Magányt. Vízet iszik a Rózsa meg liheg, én pedig
 kérlek: harapj belém! légy maga a Határ!

kiindulópont a kiszámíthatatlanság
 tényleg égek, ha megvalósulok
 furcsa fényesség a ma
 de még mindig érdektelen
 kitégülek, hogy elférhessek
 neked nem adok utolsót
 megvédlek, hogy vigyázz rám
 mert mostanában valahogy: félek

TÉR//ÁLMAIMBAN

vársz
 alakok homályosan karnyújtásnyira a
 Keresztől
 halaim álmok mélyén.
 kígyóbőrből kivágom a Szíved
 ráhánylak egy sötét égre.

kolduló felhők a tűzből
 képtelenhogyhalottalbeszélek
 képtelenhogyhalottalbeszélek
 képtelenhogyhalottalbeszélek
 van egy hatalom, ami...

Sélley Hudina Zsolt

Idegen a védtelen úton,
a bámulók fintorgásával
megáldva,
ittam szenttelen kacagásod
féligazságait –
eljött a jajt nem ismerő.
Mint újfent megtalált betűk:
a fa, a táj, a ház.
De nőt nem adott az útra,
ki kezemet fogja,
és épít várat álomfiaimnak.

Halottszivárvány

Arcom járdád lesz,
lépj rá.
Csupán lábad érintését kértem,
de mindezek előtt
Isten hozott Téged.
Ha több lennél,
(ez nem kérés)
ez fájna.
S mint a fájdalom,
az is az utolsó,
én a legutolsó,
vertél, hogy nem tudtad,
nem haragszom Rád.

keletek – keletek

belekezdted három sorért,
 csak folytatom; mondogatod.
 újra szülsz a kopogós éned
 előtt ki-kitáruló ajtókat,
 csak hát ez is illúzió.
 a szekérnyi próbálkozás
 nem határoz meg
 borostás elgyengülést –
 hát újra szülsz a semmit.

bolyongásod nevetséges
 a ki-kitáruló ajtók
 takarta betonkarikák
 (kisebbek-nagyobbak)
 ezek egésze,
 csak vedd észre –
 azt a három sort
 úgysem érti senki.

Arcomba mély
 Istenjeleket vésett
 ama maró füst.
 Az éjszakának élek,
 dobban is a szívem,
 s félek,
 de nagyon is félek,
 hogy meg sem találom
 azt a testet,
 gyönggyel kirakott,
 szívvel megáldott testet,
 ki megérti elmebeteg
 kiáltásaim zuhatagát.
 A hangok nem hagynak,

s én sem feledhetem őket.
Fényt sem gyújthatok,
mert megfojtja az
életem bujdosó jeleit.
S a gonoszkodó
(úgy, mint aki játszik)
képzeletbarlangból ellopja
a nékem hazát jelentő árnyékot,
s létemben oly kevés az áldás,
hogy ezt elvenni soha nem hagyom.

Ardamica Zorán

Könnyeink ízét

tanuljuk már meg végre
tisztelni
könnyeink ízét
a sírás erejét
és a sírásó erejét
mocskos körmeit
lapátja súlyát
lopott aranyfogai csillogását
talán éppen
nagyapád fogai azok
– porból porrá –
borból sokat
minél többet ilyenkor
bort és könnyet kell inni
csillogó fogú mosolyt tisztelni
a cserzett ajkak
szögleteiben végigfutó
verejtékcsermelyek útját
simítani
s kérdezni hová vezet
ez az út

Ha majd egyszer újra születek

Ha majd egyszer újra születek
senkinek sem árurom el
hogy vagyok
leszek

csak úgy
titokban láthatatlanul
gyönyörű lányokat
erőszakolok meg
(he-he, majd néznek,
mitől támadt orgazmusuk...)
gátlástalan leszek
és hullarabló

és politikus
nevelhetetlen
szabad

bárkinek a fülébe köpök
útálnak majd

engem a láthatatlant
és szeretnek is
személytelenül

csöppet sem lesz terhes az élet
csak a becsvágyamtól
kell megszabadulnom...

csókold meg kérlek a homlokom
nagyon beteg vagyok

Prékop Mária

álmomanóváró

rengő bölcösöd
az ölem
lány párnád
a mellem
ölelő takaród
a karom
világod
vérző sebem

Túlvilági billegés

„egy kis méltóságot a megdöglésbe...”

S. Beckett

igéző hullacéjjeleken
élők vad szonátája
girnyók – mondja haldokló ellenséged
s megborotválkozik

minden Átlátszó

farkasvakság és 2 db. hóvirág

megetted a havat
a farkas eloldalgott

vakvirágság

Szerelmes dal

(szomorkodó)

J. Ilonának

álomban merészet álmodtam
 álmos finom felhők lebegtek narancs szemhártyámon
 bájos rubensangyalok chopint
 keringőzni hívták kedves OTthonukban
 édes illatú szédületben kavargott keringett
 minden költemény
 trillalú-lallólú
 vakító lobogásba olvadt bódulatunk lehelete
 mozart síró zongorája a végtelenbe ragadta
 remegő parfümös képzeletünk

: míg folyik a világban a vér

megnevezhetetlen

„jó sok lámpa rondítja össze a sötétséget”

S.B.

éjfélkor

elárulom

nem leszek örök harmadik személy

arcomon az örület harapásaival

semmire sem rímelő hangot

értek

versmértékben v. mértéktelenül

– honnan bújtunk elő –

anyám aludni küld

GYÖNGYEIMÉRT

„csak vigyázz, el ne szomorodj...”

Cs.T.

ISTEN FELMETÉLT CSUKLÓJA

(egy kicsit belehalok)

AZ A SUHANÓ PERC

AZ ÖSSZEBÚJÁS CSENDJE

(egy halott sirály mered a véres égre)

SZÁZ VIRÁGGAL SZIKRÁZÓ

SZÉPSZÍVÜNK RETTEGÉSE

HALOTTAK KARÁNAK LIDÉRCES EREJE

ÚJ ISTENEKET ÉBRESZT

(reszkető hitőrületünk

másik hatalmat ígér)

KARÁCSONY

KÖZELEDIK

JÉZUS

ÁTÖLELŐ

ÉBREDÉSE

Hajdú István

Az ember csak ül...

Az ember csak ül ebben az „O” alakú halszáj-világban, mint valami Jónás, belekényszerítve a létbe, félúton az örökkévalóság felé, hiábavalóan keresve a kiutat, az évek teltevel mind nagyobb megszállottsággal, fanatikus kítartással, nekiütközve a világlabirintus betonfalainak, ám ő a legmagasabb falakat is megmássza, hidakat épít a folyókon, hegyfogakat tép ki a föld ínyéből, alagutakat váj e mozdulatlan potrohban, titokzatos számításokat és méréseket végez, megfigyel és szimulál, össze-vissza repked a levegőben, sőt már az éterben is, hogy újra és újra csalatkozva visszajusson és leüljön az „O” alakú halszáj-világban, ugyanarra a helyre, ahonnan elindult, ugyanabba a székbe, ahonnan felkelt.

Az ember csak ül ebben a habarcsmauzóleumban, mint valami Cheops, vagy mint a kopatok, kirekesztve, és sohasem juthat el ARRÁ a helyre, hiába veszi magát körül mindenféle

rekvizitummal: vonalakkal és körökkel, színekkel és bizonytalan körvonalú, változó felületekkel, szalagokkal és zörejekkel, a levegő sodorta apró porszemekkel, zöldellő fákkal és bömbölő állatokkal, zuhogó lefolyócsövekkel és hullámzó falakkal, színes neoncsovekkel és az ételek csípős, édes és savanykás ízével, marcangoló csalódásokkal és kérészéletű szerelmekkel, lány bódulattal és őrzöngő kiáltásokkal, kopár napokkal és félelmetes éjszakákkal, belegyömöszölve abba a degeszre tömött bőrsákba, amit testnek neveznek, kidülledt szemekkel naponta elolvasva a fenyegető feliratot a betonkoporsón, összerakva a bőbitás É-t, a derékszögű L-t, a villás E-t, és kinyújtott kezű K-t, hogy kitörülhetetlenül a memóriájába vésődjön: ÉLEK.

Az ember csak ül a börtönében és szemléli az élet eszeveszett valóságát – bámulja magát a tükörben, kinyújtja a nyelvét, megfogja az orrát, behúnyja a szemét, megcsípi magát, hogy fáj-e?, elmosolyodik, látva egyre mélyülő vonásait, őszülő haját, tudomást sem akarva venni az időről, amely csak a váratlan pillanatot lesi, amikor új árkot vájhat a homlokon és szarkalábakkal karcolhatja teli az arcot, amikor odakenhet egy folt szürke festéket a szem árkaiba, és ott van mindenütt, nem fogy el soha, csak telik, ropja végtelen vitustáncát, fittyet hányva a rendre és kaotikussá zavarva azt, nevetve az ember meghökkentő felismerésein és kínlódásán, újra kézenfogva őt, és bevezetve a végtelen labirintusba, odavetve lábai elé a quiput, a lét színes, csomózott zsinórjainak nagy talányát, melyet lehetetlen megfejteni.

Az ember csak ül és számolgat, az orra elé tartja a téglalap alakú színes papírokat, izzadt markában csörgeti a kerek fémdarabokat, és folyvást azon morfondírozik, melyiket nyitassa ki a labirintus érzéketlen, hideg, nyirkos falába vajt kapuk közül, a csábító, keménydeszkás, oroszlánfejes nagyot, vagy a papundeklis, hevenyészett, csalóka kicsit, mely mögött már egészen biztosan ott van, csak a kezét kell kinyújtani és megérinteni, érezheti, beleharaphat és lenyelheti, de a kapuk mögött csak kínos mosoly és fintor várja, új falakkal és kapukkal, a téglalap alakú papírosokon lévő sátáni arcok kacaaja, a fémdarabkák velőtrázó csörgése, és még azok is fogynak, mindig csak fogynak, szaporítva a hiány és a kiszolgáltatottság érzetét.

Az ember csak ül ebben a vakító, sűrű fényességben, bámulja a tenger fodros hullámtarajait, félelmében álmodozik, igyekszik hinni valamiben, mert sok dolog van a földön, amiben hinni lehet, valamibe görcsösen belekapaszzkodik és nem engedi el, amíg nem talál jobbat, szebbet, kevésbé fájdalmasat, de a világ túlságosan változékony és könyörtelen ahhoz, hogy hitttel legyőzhesse, az ember túl kicsi és magányos a kozmosz végtelenjében, még akkor is, ha a tudat, a totális öntudat, ola jozottan működik, és cselekvésre ösztönöz, és a száj, a nyelv megmozdul, panaszosan mondja a maga történetét, és azt, ami meg fog történni, és vár, szüntelenül csak vár, az isten tudja mire, és folyvást azt kérdezzeti magától: de hát minek vagyok én itt?, ám a válasz nem jön, a száj csukva marad, csak valami cinkos, cinikus, mosolyféle jelenik meg rajta, amitől meg lehet örülni, mert nincs remény, a kapuk nem nyílnak sehová, az utak a végtelenben összeérnek, és nem marad más hátra, csak rohanni és keresni, és keresni, belerohogni a lét zsarnok képébe.

De az ember csak...

Menekülők a függönyön

(helyzetgyakorlat)

Ez talán mégis egy másik kép. A mélységek mélyek, az élek vágna, az érdes karcos. Néha valaki behúzza a függönyt, néha valaki villanyt gyújt. Ezen kívül nem történik semmi. A poros, nehéz függöny lőréssein fénytűk hatolnak a koromba. Mi van mögötte? Nem érdekel. Mi lenne?! Egy ház van mögötte, na és?! A vörös zsindeleken fehérlik a galambszar, mint az emésztés cáfolhatatlan corpus delictije. (A galamboknak enyhe roppanással tekerték ki a nyakukat. Valahogy így hangzott: prc. Felfalták őket is.) Ez túlságosan megnyugtató, akár egy Diaze-pam-bomba.

Rá kellene lépni minden lépcsőfokra, megfontoltan haladni, mint egy piramisra, és fent (a tetőn), egy grimasszal nyugtázni a csalódást. Enyhén fújdogál a szél, a homokszemek a szemekbe hullanak, a könnytől sípol az orr. Nem egy nagy kaland. Némi joggal a tapasztalat kiszámítható; mint ahogy az is, amikor valaki lámpafénynél alszik, mert egyedül fél a sötétben. A félelem meghatványozza az álmok intenzitását, ilyenkor a legjobb a szenvedés. Nocsak mi van még? Egy ablak, vagyis ablakráma (lila), s mögötte ki-kigyullad a fény, mint az operában. Köd gép: Orpheus vonakodik alászállni. Akkor inkább egy társasutazás a Pan Am-mel, még ha a hot dogot a köpenye alá kell is dugnia. (Hot dog-bomba?) A helyzet rejtelmes, akár egy talált aktatáska – nem a tartalma, hanem a körülmények, a lopva történő birtokbavétel mámora. Ha ezt nem érezted még, soha semmit sem találtál még az életben. Ennyi az egész, tényleg, nem találtál semmit, és ez elszomorító. Talált Tárgyak Osztálya, nem kell erőltetni, majd ügyis jön valaki, és a tömegből kinyújtja a kezét. Tessék, vidd! Nagyvonalúság, de ez csak nevelés kérdése. Mindent meg kellene találni, hogy mindent szét lehessen osztani? Nem. A feladat pedig egyszerű, majd parancsba adjuk a következő nemzedéknek. Most ez valahogy nem működik.

Tegnap is itt ült, átnézett az egyik lyukon. – Mi a faszt olvasol már megint? – méricskélte a könyvet. – Van valami kajád? Evett egy rántottát, és elment. Kutyaszag maradt csak belőle, makacsul tartja magát.

A többieket nem ismerjük, át-átnéznek a lyukon, idegen arcok, senki sem köszön senkinek, micsoda emberek, egymást lesik. Felderítenek, se bú, se bá. Szívósan öregsznek, mint a tárgyak is körülöttük. Fél tíz. Miért nem oltják már el odaát a villanyt? Kínózzák egymást a tekintetükkel. A sötétben csak a kusza hangfoszlányok maradnának, és az alattomos érintések. Így is valahogy minden fel van nagyítva, mintha a tér iszonyatos méretűvé tágulna, mintha valaki túl akarná feszíteni az idegeket. Bizonyára ők a szkarabeuszok. Cél nélkül görgetik maguk előtt gömbölyű életüket. Az akadályok nem annyira lényegesek. Nem is szkarabeuszok, inkább...

A légáramtól megmozdulnak a hajszálok, a fejeken felborulnak az elrendeződések. Mediterrán fuvallat, itt valahol kutyának kellene lennie. Nem érteni, mi történik.

Jó rálátni a függönyre. Valaki spray-vel próbálkozott valamit ráfújni, de az üzenetből csak szétmosódott csíkok lettek. Talán egy M, mintha I is és T. MIT... Mit akarhatott odaspriccelni? Tegnap a kolostor (most kocsmá) falán könnyebb volt elolvasni az üzenetet: „*Azt akarom, hogy csípjén meg egy darázs!*” Kurva meleg volt, és mindenütt gyilkos darazsak röpködtek. Az üzenet egyszerre volt bájos és rémisztő. Pánikszzerű félelem loholt mögötte. Nagyon-nagyon figyelt mindenki.

Teljesen normális lenne, ha valaki odaát felmászna a függönyön. Erőteljes karmozdulatokkal, mintha felfelé úszna. Aztán, csak úgy lógatná magát, vagy inkább elhelyezkedne (megállapodna), mint a pók a hálóban. Erős, nem vacak függöny, megtartana egy lovat is. „*A menekülőket kérem erre felmászni!, a többiek maradjanak az előtérbe. Az oszloj kötelező, beszélni tilos, akit rajtakapnak, hogy mutogat, agyonlövök. Ha már egyszer itt vannak, tartsák be a törvényeinket. Mindenkit meg fogunk hallgatni, úgy bizony.*” Néhányan tempós mozdulatokkal araszolnak felfelé. Meddig? Hol van ennek a legteteteje? A lyukba bele lehet dugni a gyűrűsujjat. A tartályokból megint ömlik a füst. Már egészen térdig ér, ezen a ponton megállapodik. „Megcsonkított testek.”

Egyszerűen hurrá!

Beszélni tilos!

Nem kell ezt a képet annyira értelmezni... Mozgassátok a lábujjaitokat!

A kísértés óriási: átnézni a lyukon. De hátha a tekintet egy másikkal találkozik? Hátha valaki egy tűt szúr a lyukba, netán belő? Hátha valami átfolyik rajta? Ezek a becsüngő ujjak is zavaróak, nem illenek az innenső nyugalomba. Csak az a kérdés: „*Ki csinálta a lyukakat?*”

Hajtman Béla

Valahogy másképp

Ma is csak azt tudom mondani, hogy szomorú vagyok. Nagyon szomorú. Keserédes napjaim meg csak telnek. Újra beszűrösödve ülök itt a váróteremben. Várom a pillanatot. Csak azt az egyet. Mi az, hogy egy pillanat? Hát a boldogság pillanatát. Eljön-e? Különben nem jó ez így. Szar. Na. Közben elrobogott egy tehervonat. Ráragyom boldogtalanságom terhét. Semmi sem maradna belőlem. Valahová el. Csak el. El. Fel. Párizsba. Meg vissza. Különben is. De másképp. Ülök itt, mint egy elfelejtett csomag. Romlandó vagyok, vigyázzatok! Törékeny is.

Majd csak egyszer fölrafnak egy pályaudvari járgányra. Aztán fölrafnak Párizsba. Rám nyomnak egy pecsétet. Szlovákiai magyar áru. Kinek kelnek majd akkor én? Bonszuár madam. Zsönvüpakesszoungruádöteföle. Vigyázz, romlott, Es stingt. Merde. Mondaná a garszón segédjének. Húha. Mondanó. Nincsmibő. Jaj, ha legalább te élnél Arthur. Tetetete. Hol vagy Paul? Dörren a pisztoly.

Valahogy másképp apuskám.

Másképp kell írnod egy novellát.

Azt mondta a barátunk, hogy több mint egymillió szavunk van. Ezekből kellene valamit összedobnunk. Az alanyt az állítmánnyal egyezteted. Az ígét alanyi és tárgyas ragozásban. Kezdődik a történet.

Ülök a váróteremben. Nem, ez így nem magyarosch.

A váróteremben ülök. Mit állítunk? Ülök. Ki? Én.

A váróteremben ülöm. Mit ülöm?

Nem, nem jó. Nem ül. Szül. Nőszülök. Bőszülök. Kősz ülök.

Valahogy másképp kell írnod egy novellát, apuskám.

Az egész úgy kezdődött, hogy elmentem borbélyhoz. Kérjem nyírja le a szakállam. Úgy le-gényesen. Nyessen le az arcomból. És akkor megláttam egy vasutas kabátos fiatalembert.

– Kérem, vigyen el a pályaudvarra!

Körbenyírt. Úgy angolosan.

A cukrászdában táncra perdült a polgármester a menyével. Mit állítunk? Ki? Kivel? HOL? Miért? Szavak.

Valahogy másképp...

Újra szőrös vagyok. "Medzinárodný rýchlik Balt-Orient je pripravený na odchod." Tegnap is ezt mondta. Ma nő. Neki sem mennek vonatok. Vége a táncnak. A táncnak vége. A polgármester az irodájába lép. Nem tudom követni. Valahol szül a nő. Ápoló! Nem akar jönni. A gyerek sem. (N)ő meg csak nyomja. Aztán végül is felsír a csecse. Pezseg a teje, kint a feje. Nesze, most már neveld! Mondaná a főorvos, aki imént tette le gordonkáját. Hegedűs kerestetik egy duóra. Ūt az óra. Legyen Nóra, mondja az anya, távozik. Nem tudom követni.

Barátunk azt kérdezte, hogy van-e a nőnek lelke. Van a hegedűmnek is. Ezt nem mondtam hangosan nekije. Nő kerestetik, mondaná a polgármester, de mégsem mondja ki. Hol a pus-kám, apuskám?

Ez elment vadászni...

Valahogy másképp kell írnod...

Ülök a váróteremben egy padon. Hol vagy Arthur? És te Paul?

Témák egy családregényhez

Kisfiam a kiságyában öregesen horkolgat. Szuszog. Ma elfelejtettem az orrát kiszívni. Van egy gumiszivattyúm: hegyes műanyag pálcikaszerű orrsövény-, pika-, szuszonyszipantó. Azt hiszem tegnap az orrlyukacsájában kotorásztam. Szutty. Éjszaka háromkor szoktam átcsavarni. Pisis pelenkáját szárazra váltom. Olyankor nem szólok hozzá, nehogy kizökkentsem álmából. Talán nem is álmodsz. Én mostanság sokat álmodom, de már leszoktam álmaim felelevenítéséről. Volt, mikor órákig gondolkodtam egy-egy képen. Most már nem tulajdonítok nagy jelentőséget ezeknek a kusza, szövevényes, csupa értelmetlen képsoroknak. Igaz, néha pontosabban, világosabban, sokkal részletesebben felvillan egy álomjelenet, mint életem sokannyi pillanata. A pillanatok összecsomósodásából emlékszem vissza a múltra. Az elmúltra. Talán megtörténtre. Néha jelképesen szólva, kicsavarnám az agyamat. Jól megmarkolásznám, mint a lúgos vízbe áztatott pelenkát, tenyerembe csattintanám és egymásnak ellenkező irányba csavarnám, forgatnám, tekerném, aztán kiteríteném. Kiagगतnám tekervényes agyam, persze lehet, hogy az enyém nem olyan, de anatómiai ismereteim tudatában talán mégis olyan, az udvart átszelő szárítókötélre, hogy átjárja a levegő, meglengesse a szél, kiszellőztesse a fuvallat. Aztán visszailleszteném. Fáradság, másnaposság, levertség esetén tenném. Most is. Bedobnám gyermekem felhalmozódott, mosásra kikészített pelenkái közé. Lefeküdnék, esetleg leülnék, mint most, pihennék, nem kellene gondolkodnom, nem is lenne mivel, nem kellene álmodnom, nem lenne mi elraktározna a képeket, csak néznék a semmibe, úgy tűnnék, mintha gondolkodnék, pedig csak lennék. Lenni egy apának, férjnek, barátnak, szeretőnek egyszemélyben. felszabadítva magam a gondolkodás orgánumától egy éjszakára. Behatolni az érzékek birodalmába, átadni magam a gátlástalan, leplezetlen valóm mindenható végtelenségének, bele-szüllyedni a feledés homályába, eljátszani a puszta léttel, gyarlóságaim és bűneim terhes súlyai alól elmenekülve szabadulni vészjósló, gyanakvó embertársaim fojtogató nyakörvéből, csak némán lesni, hallgatni fiacsám éjszakába vesző szusszanásait, belopódzni takarója alá, végiglehelni selymesen puha combjait, cumiként kéjesen megdörgölni fogatlan szájpaddását a fájdalmasan kellemes viszketései enyhítésére, míg az udvart átszelő szárítókötélen kiagगतott agyam továbbgondolná a bizonyosan megfejtethető válaszokra feltett kérdések túlélhetőségének esélylatogató érveit és ellenérveit a lúgos vízben kimosott enyhe mosószerillatot árasztó-terjesztő pelenkák között. Majd érzékszerveimtől függetlenül, utasításokat adva a maga megszokott gyorsaságú ritmusában az elvégezhető, de mégsem végrehajtható cselekedetekre, a jeladásba megrögzött ideggócok parancsosztogató tekervényeibe zárt univerzum megszabadítana és felmentene az előre kiszámíthatatlan tettek kínosan megfontolandó, mérleglendő, kétes határozataiba torkolló, irányszabta kódrendszerébe automatizált énjének súlya alól. A kötélen száradó tudat a tökéletes ismeretlenségbe burkolódva az örök rejtély világmegváltó üressége, éppúgy, mint a bűn elkövetésénél résztvevő minden titkot, a leleplezést felfedni vágyó koronatanú kihallgatása előtti hirtelen halála. Elvész a világosság fényáradatából a mitsemsejtés végérvényesen megfejtethetlen sűrűjébe.

Megpihenve, mélyeket lélegezve csak a merő képzelgés táptalaját művelhetem, mivel a fikció, a képzelet határtalan elkalandozását, szüntelenül lüktető homlokereim mögé zárt, csekély anatómiai ismereteim tudatában teszem. Azt hiszem, ugyanilyen zárt világ egy néhány hónapos csecsemő, aki még nem birtokolja és bitorolja a szavakat, de a kimondatlanok mögött megbúvik az érzékek és érzetek embrenyi összessége, mely bevehetetlen, felérhetetlen és egyzersmind kideríthetetlen.

Mintha azt várnám, hogy kisgyermekem szájából mikor esik ki a cumli, hogy villanásszerűen szájába nyomhassam sírása elfojtására, hogy beavattassam testet öltő szuszogásszerű lélegzetvételeibe.

Édesanyám melléből szopom a tejet, édesapám hátára zuhanyrózsából rácsöppen a forró víz. Vér buggyan ki hátából, tej csöppen ki melléből. Akkor még nem voltam a szavak birtokában. Mennyire színes, gazdag világ. Ma már megfogalmazhatom. Maga a kép leírhatatlan. Körülírható, de pontatlan, tárgyyszerű, sekélyes. Agyamban szemlélem az egymástól jól elkülöníthető, más-más időpontban történő képeket. És beszennyezett, megátalkodott gondolatvilágom képzelőerejével szemlélem az agyam a szárítókötélen. A gyermek- és felnőttkor különbsége.

A padlásra került hiányos kerekű játékautókat tologatod, a mini biliárdasztalka golyóit kocogtatod tenyeredben, hátrahagyott levelek sorait silabizálad gyermekkori alkotóhelyed, játszótermed, meseországod birodalmában.

Nem volt nagyobb öröm annál, mikor lépteidet a Mamától rejtve felosontál a padlásfeljárón, kezdedben nedvessé szorongatott cigarettával, hogy füstfellegeket fűjjál ki a pókháló szűk rekeszei közé. Nem is a dohányfüst íze, hanem az a titokban cselekvés öröme, izgalma, az esetleges rajtaütés félelme szötte át e visszahozhatatlan bájos perceket. A ruhásszekrények alján lapuló, zizegő zacskóba csavart dohánytörmelékek, a kabátzsebekbe csúsztatott cigarettaszálak tűntek el veled a világ és molyok előtt a padlás sarkába, ahol a beszívott, de inkább kifújt füsttől kábán lekuporodva némán hallgatod a körötted szálldosó víg legyek röpneszét. Régi, csak a címdalukon színes divatlapokat, szemétkosárba dobott harisnyadobozokat csentél fel, hogy megosszad velük magányodat, végigsímítsad a lapokat a kisablakon beszüremelő délelőtti fényben. Ő, az az érzés, mikor szégyenteljesen, az édeskés bűn vágyhatalmában nadragod gombjait remegő kezdeddel szabaddá teszed, másik kezdeddel az üres harisnyásdobozt görcsösen tartod, hogy jobbod rítustáncba kezdjen kiszabadított szeméremtesteddel, elhomályosul előtted a dobozon lezseren ülő nő, hirtelen Anyává változik át, egy pillanatra behúnyod szemed, a kilövellő vágyerő pillanata ez, az egygétartozás, a komolyan vett játék pillanata, amelyet ezt azért mégsem kellett volna, és az ilyet már soha nem teszel bűne követ; és az az érzés, mikor a fürdőszoba ajtaja előtt, a szívdobogtató csendben szemed a kulcslyuk irányába téved attól a bizonyos vágtyól hajtvva, hogy hátha feléd fordul a fürdőkád vízébe készülő éppen vetkőző Anyád, de lelki szemeid előtt megjelenik Apád, gyorsan az ágyba ugrasz izgatottságtól felhevülten, ahol biztonságban nyugtázod, hogy nem sikerült rajtakapniuk, elszenderülsz

a másnap megint minden előlről folytatódhat reményében; vagy az az érzés, mikor nyári szünetet Apád szülőfalujában töltöd, ahol mindenki kivétel nélkül szlovákul beszél, de a nyelvi különbségek értelmüket veszítik, mert nem a kimondott szó, hanem a megérett játék öröme teszi játszótársakká a gyermeki szíveket: a szomszédlánnyal hancúrozol Mostohanagyanyád udvarán, majd benn a hűvös szobában a bibliai jelenet képe alatt, Jézus keresztre feszítésének képe alatti ágyon fogja meg kezéd, majd testi épségeket mit sem féltve örült marakodásba kezdtek, önkívületben durván benyúlsz lába közé, ő rád ugrik és ágyékodon önfeledten lovagolva, sikongatva végigmaszírozza a vad érintéseitől bizsergő testedet, köpköditek egymást, úgy érzitek ezzel a színlelt haraggal titkoljátok el egymástól a kéjes érzéseket.

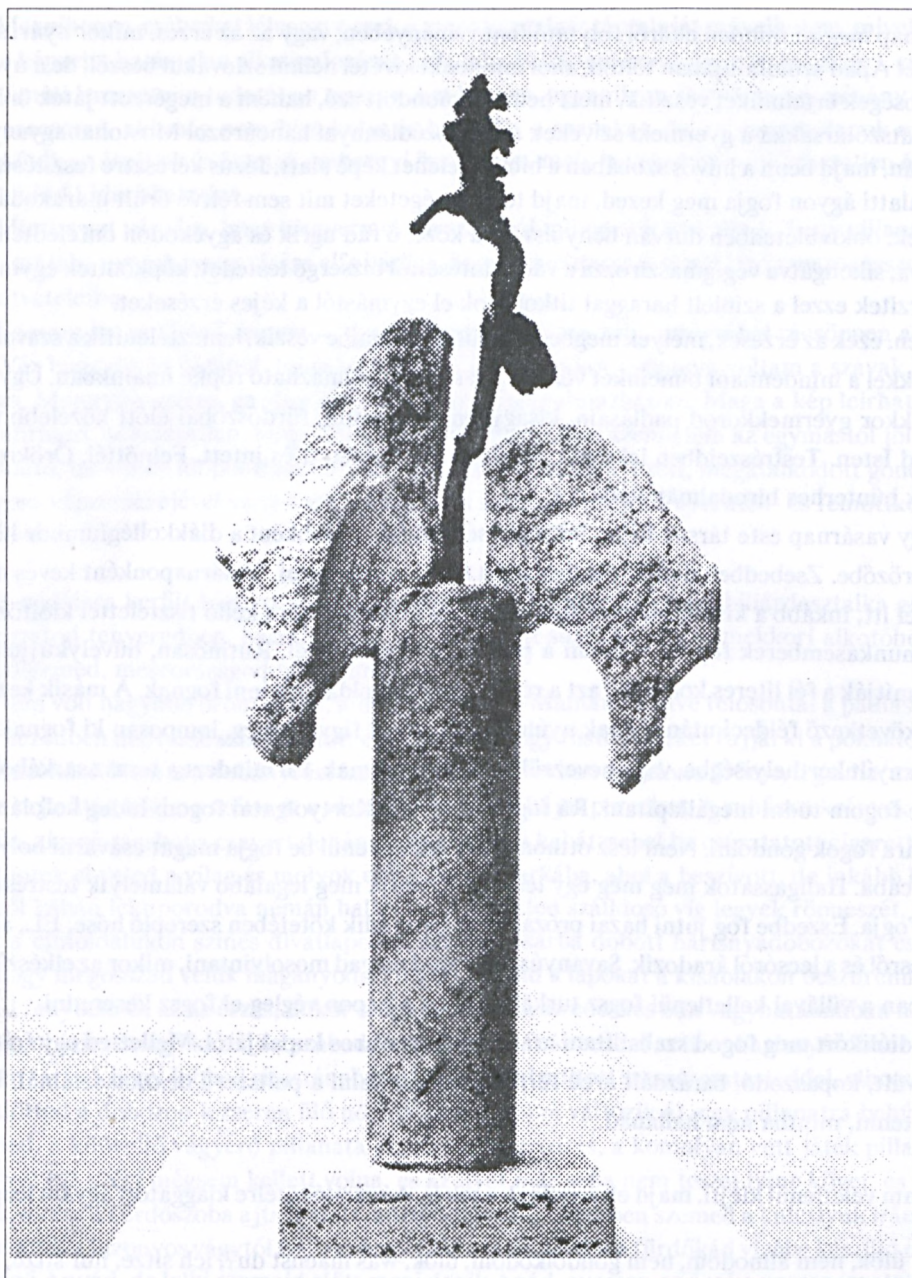
Igen, ezek az érzések, melyek megbecstelenítik, semmibe veszik, lemeztelenítik a szavakat, melyekkel a mindennapi bűneinket vezekeljük a megfogalmazható röpke imáinkban. Úgy érzed, akkor gyermekkorod padlásain, kiságyában, udvarain, fürdőszobái előtt közelebb volt hozzád Isten. Testrészeidben lakozott, irgalmazott, büntetett és intett. Felnőttél. Örökre. A szavak bűnterhes birodalmát éled.

Egy vasárnap este társak híján fel fogsz sétálni ide, egyébként a diákollégiumhoz közel eső sörözőbe. Zsebedben diólikörös kisüveget fogsz szorongatni. Vasárnaponként kevés diák üldögél itt, inkább a kiskocsmához hűséges, a hét utolsó napjára kellő tisztelettel kiöltözködött munkásemberek fogják lenyelni a pultnál szíverősítőiket. Rutinosan, hüvelykujjokkal megsímítják a fél literes korsónak azt a részét, amelyik oldaláról inni fognak. A másik kezükkel a következő féldeci után fognak nyúlni, aztán majd figyeld meg, lomposan ki fognak sétálni a nyílt kerthelyiségbe, vagy nevezük inkább terasznak. Én mindezt a terasz sarkából figyelve fogom tudni megállapítani. Rá fogok gyújtani. Kortyolgatni fogom hideg kofolámat. Emmára fogok gondolni. Nem lesz otthon senki. Meztelenül be fogja magát csavarni bolyhos pokrócába. Hallgassatok meg még egy lemezt! Kívánja meg legalább valamelyik testrészed! Nem fogja. Eszedbe fog jutni hazai prózaírótok harmadik kötetében szereplő hőse, EL, aki a kefélsről és a lecsóról áradozik. Savanyúan el fogod magad mosolyintani, mikor az elkészített lecsóban a villával kelletlenül fogsz turkálni. Azon a napon végleg el fogsz keseredni.

A diólikórt meg fogod szabadítani aranyozott, csavaros kupakjától. Melletted egy frissen borotvált, kopaszodó, barázdált arcú férfi fog megszólalni a pultszerű deszkaasztalnál. Úgy fogsz tenni, mintha nem hallanád.

Fiam véletlenül kiejti, majd elnémulnak azok is. A szárítókötélre kiaggatott agyam lengeti a szél.

Itt ülök, nem álmodom, nem gondolkodom, ülök, was machst du?, ich sitze, nur sitze, ich, já, já, já.

Bobály Attila alkotása